

Årsrapport for 2016. Avdeling Træna.

Formidlingstiltak og prosjekter.

Publikumstiltak.

Det har også i 2016 vært satt i gang konkrete publikumstiltak og formidlingsprosjekter i Træna Museum. Noen er helt nye og andre er prosjekter som tidligere har vært igangsatt, og som nå bygges videre på.

Et helt konkret publikumstiltak har vært å få **Museumsbutikk** og et **godt betalingsystem** på plass. Etter oppussing og oppgradering av begge museumsbygg på tunet, ble altså siste tiltak om museumsbutikk åpnet til sesongstart 15 mai 2016. Det har gjort at vi særlig i sommersesong har mulighet å få besøkende til flere bygg, altså ta i bruk **hele museumstunet**. Det med å ta i bruk hele tunet har vært en langsiktig plan og uterommet utvides stadig for nye bruksområder. Det kan nevnes at det er gjort mindre prosjekter på den ”**gamle Brannstasjonen**, bak museumskontoret, som har stått brakk og falleferdig. I forbindelse med oppussing, oppgradering og maling av våre to museumsbygg, ble det parallelt gjort et fuglekasseprosjekt som var ment som et skoleprosjekt/kunstprosjekt/ærfuglprosjekt i samarbeid med et team av fugleforskere fra NTNU. Bygget ble dekorert med fargerike fuglekasser som elever ved Husøy skole malte. Samtidig med at den lokale Street art kunstneren Sonja Langskjær satte sitt preg på bygget og vi fikk dermed et penere og mer helhetlig tun ute. **Spis Træna** har fortsatt sitt arbeid med planting og dyrking på museumsområdet. Trænafestivalen har bidratt økonomisk med 6 bålpanner som gjør at vi kan ha større matprosjekter ute i hagen. Vi har også fått innvilget penger til 20 Reinskinn fra Trænafestivalens kulturfond som jo gjør at komforten med utearrangementer går opp. **Artist in residence kunstner Arys** fra Aserbajan har også bygget en større sittegruppe til museumstunet av paller og det er nå blitt en fin bålplass på tunet. **Denne bålplassen** vil vi bruke i både skolesammenheng og ved andre festivaler og arrangementer. Nytt av året er også Trænas egen **turistkontor**, som er plassert i enden av museumstunet. Plasseringen på dette gjør at besøkende naturlig trekker til tunet og vi får flere besøkende både til museet, **Kirkehelleren** og museumsbutikken. Samarbeidet med Træna Kommune om dette informasjonshuset har vært veldig bra. Kommunen står for bemanning og trykk av informasjon og vi når dermed bedre ut til øyas besøkende.

Træna- Hawaii prosjektet som startet forrige år har fått større plass i museet i år, med egen utstilling i museumsbygget, samt et stort utemaleri på veggen, med utdrag av brev som ble skrevet av Theodor Holmen.

Træna Museum har hatt god erfaring med å sitte i Artist in residence gruppa og vi var i høst med på å arrangere et eget seminar i Bodø under ordningen. Her fikk vi visst fram en del av de verk og prosjekter som er produsert på Træna, gjennom en utstilling i **Bodø Biennale**. Træna Museum hadde også et foredrag i **Stormen kulturhus** i samme forbindelse. Her beskrev vi hvordan samarbeidskonsepter kan fungere som løft for ulike kulturinstitusjoner.

Tidligere i vår tok Træna Museum initiativ til at Spis Træna prosjektet skulle løftes et hakk videre og vi **designet en egen matbil** sammen med Trænafestivalen, som skal være med på å fronte Trænas mathistorie på hjul, flere steder i Norge. Vi startet vår miniturne med lokale retter fra Træna og event i Bodø og vil fortsette med dette. Træna AIR har fått to undergrupper i ordningen- **Chefs in Residence** og Buisness in Residence. Tenk Træna og Træna Kommune er ansvarlig for BIR, mens Træna Museum har overtatt ansvaret for ordningen Chefs in residence. Her får kokker og andre matkulturinteresserte mulighet til å komme til Træna på mindre og større opphold for å kartlegge, spre og dokumentere Trænas mattradisjoner. Det er inngått et samarbeid med Træna Rorbuerie som sikrer deltakerne gratis boplass samt et kjøkken å boltre seg på. De prosjektene vi har hatt til nå og som kommer i nær framtid er: en Dansk Dokumentarfilmskaper som skal dokumentere Ærfugltradisjon og sanking+kunsthåndverk fra Træna. En Norsk forfatter som skal kartlegge og sanke det som finnes av naturlige og spiselige planter, bær og urter i naturen på Træna. En lokal kokk som skal få eksperimentere med Tradisjonsmat under Vinterfestivalen Ta Træna med Storm. Det er også satt i gang et større Kunst/tangsankeprosjekt med biologer/filmskaper og kunstnere fra Tromsø, som vi håper etter hvert kan bli et større kunstprosjekt for museets del.

Vinterfestivalen Ta Træna med Storm ble gjennomført for første gang i Februar 2016, på initiativ fra Træna Museum. Foreningen Opplev Træna og Trænafestivalen står som nærmeste samarbeidspartnere her. Gjennom tre dager hadde vi foredrag, workshop, musikk og mat i fokus. Vi ble svært fornøyd med arrangementet og gleder oss til årets versjon av Vinterfestivalen. På det meste hadde vi 200 deltakende på et arrangement(Skreifest på degg i ferga), som er et relativt høyt tall med tanke på våre 480 innbyggere som utgangspunkt. Vår arbeidstittel i festivalen har vært **Tradisjon og Innovasjon møter Kræsjkultur**. Dette kommer vi til å fortsette med. Museets primæroppgave i denne sammenhengen har vært å ivareta Museets hovedfokusområde og sørge for at vårt område på Sanna, samt fokus på fangst og sankekultur løftes fram. **I år har vi satset på samisk musikk og kultur som en sentral del av festivalprogrammet**. Parallelt kjører vi et **filmfestivalprogram** som museet står for. Her vises det film primært tuftet på fangstkultur, men også er det satt et fokus på innovasjon og samisk kulturhistorie. I 2016 hadde vi med 25 ivrige vandrere på Sanna, utstilling på Træna Museum med fotograf Eivind Natvik, Spis Træna ute, Barnas VinterTræna med mer.

Træna Museum og Tenk Træna arrangerte i 2016 en **badstufestival**. Det er gjennom to ulike AIR prosjekter i 2016 åpnet to badstuer som er ment som folkebad på Træna. Vi ønsker og i større grad samarbeide om å kunne ta i bruk eldre bygg til noe som kan gagne lokalbefolkning og besøkende, framfor at byggene som gamle naust og lignende blir stående ubrukt til forfall. Vi har inngått et samarbeid med Varanger Museum avd Vardø og Vardø Restored om å bytte på kunnskap når det kommer på en forsvarlig til ivaretagelse av eldre bygg som forfaller og hvordan vi kan **ta i bruk slike bygg** på en forsvarlig måte. Vardø Restored har en god erfaring og en svært kreativ base på dette feltet. De er i år invitert til hovedforedragsholdere i Vinterfestivalen.

Spis Træna har etablert seg som et godt formidlingsprosjekt sammen med skolen i Træna. Hvert klassetrinn får hver høst et fokustema det skal jobbes med primært en periode i Kulturminneuka på høsten og øyturer i kommunen på våren. Det plantes, sankes og læres. Hovedtemaene til nå har

vært: Eldre mattradisjon møter ny kultur, Sanna og Guttorm Gjessings Trænfunn, **Arkeolog for en dag**, Ærfugltradisjon og andre fugler på Træna, Plastsøppel i havet, Planting av Selværpotet, med mer.

Nytt av året er at Træna Museum har inngått et samarbeid med Husøy skole(Træna) om å ta ansvar for **valgfaget " Levande Kulturlandskap"**. Det er første året dette valgfaget gjennomføres i kommunen. Træna Museum har skoleåret 2016/17 ansvar for en gruppe på 9 elever ved Træna ungdomskole, som gjennom et variert program skal lære mer om hva som finnes av kulturarv i vår kommune, samt noen av nabokommunene. Evalueringen av dette prosjektet kommer i 2017, da det meste av aktivitet i dette faget er satt til vårsemesteret. Til nå har det vært svært spennende å jobbe tett med skolen igjen, og som museum blir vi en nær og viktig kulturformidler for kommunen, gjennom å formidle annerledes og med andre tema enn det som gjøres i skolen. Samarbeidspartnere i denne sammenheng har vært bl.a HM avd Nesna, Ann Kristin Klausen og HM avd Lurøy/Grønnsvik Fort, Ragnar Selnes. Andre parter er Trænafestivalen og Polarsirkelen Friluftsråd.

Det finnes per i dag ingen gode arenaer og lokaler på Træna for at nye utstillinger og vandreutstillinger skal være mulig å få til. Per i dag har vi tatt i bruk **Badstunaustet** til en slik alternativ arena og museet planlegger i samarbeid med Træna Kunstforening å få på plass et utstillingslokale inne i den gamle brannstasjonen i museumshagen. Dette kan fungere som en midlertidig utstillingsarena og vil i enda større grad lage en ramme rundt museet som knytter alt tettere med alt. Første utstilling ut er Masha Bender-fotokunstner fra St. Petersburg, Russland som er Træna Museums ansvar under hennes Air opphold på Træna.

Trænafestivalen 2016: Træna Museum gav bort sitt eget konsept" Lønsjfest" dette året. Planen var at rammene for konseptet var lagt og at Trænafestivalen skulle utvide konseptet og bruken av tunet. Dette viste seg i 2015 og gi svært gode besøkstall for museet. Træna Museum lagde dermed et nytt konsept i sommer(2016) som gikk ut på **guidet tur med artisten Mikkel Gaup på Sanna**. Her var det historiefortelling i Kirkehelleren, vandring til Gompen, Havtapas og Joicekurs på menyen. Det vurderes i dag hvilken rolle og hvilket arrangement Træna Museum skal ha under årets Trænafestival, men tanken i dag er å "ta tunet tilbake" å gjøre et større kunst/mat og formidlingsprosjekt på museumstunet igjen.

Det publikumstiltaket som kan bli mest avgjørende og spennende framover er Helgeland Museums satsing på **kulturformidlingsappen "Kulturpunkt"**. Dette arbeidet ble i 2016 igangsatt av Ole Martin Lislevand. For Træna å kunne formidle den arkeologiske historiedelen av Træna gjennom en app vil kunne løfte hele formidlingsoppgaven vår, både til turisten som er besøkende utenfra, men også rent lokalt. Grunnlaget for appen er satt i system gjennom web løsning i Kulturpunkt, men den delen som handler om å fylle appen med innhold er ikke i gang for Træna sin del. Vi håper å kunne komme i gang med dette så snart som mulig slik at deler av formidlingsappen kan være klar og testes ut til sommeren 2017. Det er gjort grundig gjennomgang av området på Sanna hva angår tilgang til nett, men også en befarung med Arkelog Arp Schmidt, Ole Martin Lislevand og Anna Ehrhardt er gjort.

Særlig håper jeg å kunne få faglig hjelp av Arp Shmidt når det kommer til å fylle appen med innhold, på det rent arkeologiske feltet.

Samlingsarbeidet.

Træna Museum har ikke tatt i mot gjenstander som er registrert i 2016. Det er kommet inn flere forslag til gjenstander som museet kan ta inn, men noen er rett og slett for store, og andre gjenstander kvier folk for å gi inn, i tilfelle det skal "gå tapt". Løsningen har til nå vært at vi tar inn ulike dokumenter, brev og små gjenstander til vurdering og lån. Træna Museum har per i dag ingen egnede lokaler til lagring overhode, bortsett fra det arkivet som ble bygget på 2x4 meter inne på et gammelt kontor. Dette fungerer i dag til minimumslagring. Opprydding i arkivet og jobben med å få registrert og organisert jobbes med nå. Det gjenstår en hel del arbeid i jobben med å registrere i Primus. Det finnes per i dag ingen gjenstander registrert der, kun på papir i arkiv. Primuskurs er nå gjennomført og arbeidet med registrering i Primus starter nå.

Forskningsarbeid/Faglig utviklingsarbeid.

Grunnlaget for å skape et faglig kontaktnett på Træna skjer fortløpende. Den viktigste delen av arbeidet har til nå vært samarbeidet med polarsirkelen Friluftsråd og deres iherdige arbeid for å få til beiting på Sanna i det området Trænfunnene er gjort. Tromsø museum må sterkere inn på banen om vi skal jobbe videre fysisk med å tilrettelegge for beiting og utvikling av mindre skilting og den nye formidlingsappen. Den fagpersonen som har sett på området i 2016 er Arkeolog Arp Schmidt fra Vevelstad Museum, som også i fremtiden vil bli en god samarbeidspartner og rådgiver for Træna Museum. Det er ønskelig med enda tettere bånd til Tromsø Museum, da det er de som sitter på gjenstandene fra Træna, samt står som eiere av jorda rundt Kirkehelleren. Denne kontakten er gjort, men krever mer oppfølging fra Træna Museums side.

Ellers er det formidlet til fagsjef Anna Ehrhardt om et ønske fra min side om å muligens delta på et undervisningsprogram for arkeologistudier ved universitetet i Umeå. Dette universitetet er et av de få som tilbyr rene nettstudier, og det ville vært bra faglig sett å skape sterkere bånd til Vesterbotten Museum, Umeå, slik jeg vurderer det.

Utviklingsplaner.

Ettersom vi er høvelig i land med vår oppussing og oppgradering på museet for nå, vil det framover settes enda mer fokus på formidling, publikumstiltak og samlingsarbeid, samt registrering. Træna Museum har siden min oppstart satset sterkt på tett formidlingskontakt med skolen i Træna, og har jobbet for å få sterke samarbeidspartnere på plass. Dette gjelder på flere plan. Dette anser jeg som viktig for å fylle opp ressursbanken hos en liten avdeling som Træna, og det arbeides kontinuerlig med dette. De ressurser som kan nevnes her er: Træna Kommune generelt, samt konsulent Gunn

Elliassen som sterk ressursbank lokalt. Trænafestivalen som spydspiss for markedsføring og kulturaktør. Polarsirkelen friluftsråd med sitt friluftsfokus. Tromsø Museum som forsknings og kulturminneforvalter. Lokalhistorikerlaget på Træna ønsker nå et samarbeid med tanke på at de på eget initiativ går i gang med oppbygging av et eget kystmuseum på Træna. Samarbeid mellom avdelinger i HM. Da særlig avdeling Grønnsvik, Nesna og Vevelstad.

Det som nå bør settes sterk fokus på er å få Kulturformidlingsappen fra Kulturpunkt opp å gå, samt å sikre kvaliteten på formidlingen her. Samtidig vil det, særlig i andre del av året, brukes tid på gjenstandsregistreringsarbeid i Primus. Kurs i Primusregistrering er nå gjennomført.

Det satses på nye samarbeidspartnere mot Kulturminneuka i 2017, hvor Kirka ønsker en større markering sammen med Træna Museum. Her blir reformasjonsjubileet til folkekirka og det Samiske fokuset dette året knyttet sammen til et større arrangement hvor vi formidler og arrangerer sammen. Dette vil skje Høsten 2017.

Kulturminneplan i Træna Kommune: Det har til nå ikke vært laget en Kulturminneplan, eller plan for Kulturminneplan i Træna Kommune. I forbindelse med den nye Kommuneplanen som utarbeides i dag, har Træna Museum vært pådriver for å få dette på plass. Det er nå avklart at Kulturminneplanen vil bli satt opp som en Temaplan under Samfunns og areal delen. Nordland Fylkeskommune med representanter fra Riksantikvaren har sammen med oss sett på dette. Det foreslås å sette ned en gruppe lokalt som skal jobbe for å igangsette selve kartleggingen. Steinalderfunnene på Sanna vil få et særlig fokus her. Det jobbes derfor parallelt med å få til avklaring og inngjerding av beiteområde på Sanna. Kommunen, Sannas venner velforening, Polarsirkelen friluftsråd og Træna Museum jobber sammen om dette.

Nav samarbeidet lokalt har visst seg å være et fruktbart samarbeid for museet. Takket være avtaler om arbeidstrening som ble gjort i vår fikk vi malt alle vegger og vinduskarmer på museet+ gjort en masse forefallende arbeid. I 2017 vil dette samarbeidet fortsett og allerede ventes det inn to personer på arbeidstrening. Det er lagt ned mange timers arbeid i dette samarbeidet.

Museumsbutikken er oppe og går, og jeg ønsker å utvide tilbudet i butikken ytterligere mot sommeren. Det har vært satset særlig på litteratur til nå. Jeg ønsker enda mer fokus på lokalt produserte varer på sikt.

Generelt sett har Træna Museet behov for mer orden i samling og gjenstander, og vil bli satt som fokusområde framover.

Vi ønsker på sikt å kunne få til en utendørsutstilling på Sanna, som gjør at vi kan registrere publikum lettere gjennom passasjerregistrering på lokalruta som går mellom Husøy og Sanna. Dette vil ikke bli satt i fokus i 2017, men noe av grunnsteinen i arbeidet gjøres nå, da vi jobber tett opp mot lokale og internasjonale kunstnere som kunne vært aktuelle i et slikt prosjekt. AIR ordningen åpner for dette da vi sikrer oss rettigheter, tilgang og avtaler til/knyttet til disse prosjektene. Da Træna ikke har noen egnede arenaer for utstillinger per i dag, hadde det vært spennende å få til permanente og midlertidige verk utendørs.

Vurderingen herfra er at veldig mye er falt på plass med tanke på utgangspunktet. Med tanke på aktivitetsnivå og synlighet er Træna Museum er svært aktiv og synlig kulturinstitusjon på mange plan. Kanskje har noe av det utadrettede formidlingsarbeidet gått på bekostning av det rent

kontoradministrative i enkelte perioder. ...men det må sies at det har vært satt svært stor fokus på lokal forankring og formidling, og dette igjen har gjort at museet i dag har skaffet seg en god base for videre utvikling. Det som gjenstår er å få på plass minst en 100 % stilling også ved avdeling Træna slik det er i de fleste andre avdelinger. Dette er tatt opp ved flere anledninger i Træna Kommune, hvor det vises til intensjonsavtalen hvor bl.a dette ligger til grunn i grunnkontrakten.

Kurs, seminarer, møter:

Træna Museum har hatt stor møtevirksomhet dette året knyttet til ulike prosjekter, arrangementer og samarbeidspartnere. Det meste av møtevirksomheten har skjedd lokalt, med unntak av Områdemøter, Personalsamling og enkelte arrangementsmøter i andre deler av Nordland.

Vi har alene og i samarbeid med andre arrangert flere festivaler og større og mindre arrangementer dette året. Dette står best beskrevet tidligere i tekst.

Træna Museum har høy møtevirksomhet og arrangørvirksomhet. Ikke så stor aktivitet i reiser, kurs og seminar, men noe. Kontakten med "verden utenfor" er gull verdt som inspirasjonskilde og kontaktskapende nettverk, men den aller meste av møtevirksomheten er kortreist og lokal.

Økonomi:

Sammenliknet med fjordårets rapport er det dette året brukt mindre penger på oppussing enn i 2015, men en del arbeid ble altså gjort i sommerhalvåret 2016. Økonomistyringen er enda ikke optimal slik jeg ser det, og jeg kommer til å ønske meg et møte og nærmere innføring i økonomisystemet v HM, slik at jeg selv bedre kan ha kontroll og bedre forstå systemet. Det som er nytt av året er økonomihåndteringen rundt åpning av museumsbutikken. En del fram og tilbake har det vært, både med tanke på kassa og terminalsystemer, men også når det kommer til min forståelse av hvordan skjemafunksjonene fungerer. Dette ønsker jeg å få en bedre innføring i i samarbeid med økonomiavdelingen i Mosjøen i nær framtid. Det som er positivt rent økonomisk for 2016 er at det nå har vært mulig å få inn noe på billettsalg, gjennom betalingsterminalordning. Vi har også hatt et salg i museumsbutikken jeg ser meg nokså fornøyd med etter kun en sesong åpen. Det er flere saker rundt økonomien som trengs å spisses i 2017. det jeg er svært fornøyd med er at vi har endt opp med Izettle som betalingsystem. Terminal og skriver er på plass og dette har forenklet mye betraktelig. Dette systemet passer også Træna Museum svært godt da systemet er enkelt. Det gir oss også muligheter å forflytte oss til andre salgsarenaer på sikt, og i 2016 deltok vi bl.a på Julemessa på Træna uten at det var noe strev mht. betalingsmuligheten. Dette åpner for flere arrangementer framover, og dermed flere inntjeningsmuligheter.

Som sagt er jeg veldig glad for at betalingsystem og museumsbutikk er på plass og i god gang. Men i år som i fjor kjenner jeg på en viss usikkerhet når det kommer til helhetsforståelse av økonomisystemet, samt hvordan jeg selv skal skaffe meg en bedre oversikt på dette.

Medarbeidere og samarbeidspartnere:

Medarbeidere: Også i år har jeg leid inn Martin Thorsen som sommervikar/ekstra i sommersesong. Dette har fungert fint, og virker også opplærende på meg da han har svært gode lokalkunnskaper generelt. Han har vært gull verdt også i år.

Det samme gjelder for animatør/billedkunstner og turistvert Sonja Langskjær. Hun har vært leid inn som vikar og som designer/kunstner og datateknisk bistand. Godt å ha lokal kunnskap en ikke er sterkest på selv pluss at hun har vært en god samarbeidspartner, med tanke på den nye Turistinformatjonen som er plassert inntil Museumstunet.

Samarbeidspartnere:

Listen av nettverk og gode samarbeidspartnere er lang og god. Vi står i en heldig posisjon som kulturinstitusjon på en liten øy når det kommer til nettverk. Træna bærer med deg et sus etter Trænafestivalens suksess gjennom mange år. Dette drypper også på oss andre kulturaktører på øya, og det har vært lett å få til nye samarbeid, samt at gamle er lette å opprettholde da veldig mange ønsker seg til træna.

Andre aktører foruten andre avdelinger i HM som har vært naturlig å samarbeide med:

Træna kommune

Trænafestivalen

Panimated

Nordland Fylkeskommune

Hamsunsenteret

Tromsø Museum

Polarsirkelen friluftsråd

Husøy skole

Sannas Venner velforening

Træna Kunstforening

Foreningen Opplev Træna

AIR ordningen

Tenk Træna

Træna Badstuforening

Træna Vinterfestival” Ta Træna med Storm”

Træna Kystlag

Bodø Biennale

Dama di, Bodø

Artic event

Varanger Museum/Vardø Restored m.fl.

HMS

Svært lite sykefravær, noe hos barn derfor noen fraversdager. Ingen forhold å påpeke.